

Anna Šochová

Udržím tento svět – i vám navzdory.

Štědrý večer pokračuje se vším všudy, klasická doba depresí a sebevražd. Taky mě to bere. Lítala jsem v práci jako fretka, snažila si nepřipouštět, co jsem zač. Co mám za sebou a co třeba ještě provedu. Jéžíšmarjá, když vidím ty hromady jiskřícího sněhu, bílou silnici, na které autobus jede měkce měkkounce, jako když kočka našlapuje... Ještě tak před rokem dvěma bych vytáhla papír a matlala o tom veršičky jedna báseň.

Jojo, ono je náramně poetické vystoupit o téhle noci na totálně opuštěné zastávce, zajít za vysoký plot a ve stínu zvednout hlavu. Sem tolik světelný smog nedosáhne, tady jsme samy, Věčnost a já. A daleko dole moje blikavé město, kterému jsem si zvykla říkat milované. Bylo, ještě nedávno. Ta naivní básnička ve mně by byla ochotná právě teď vzdychnout obdivem, že Praha zrovínka odhodila plášť mlhy a dýmu, roztančila se ve velké večerní, dokonce by ta někdejší slavná poetka mohla zaslechnout valčík.

Jasně, jsem v tom znovu. Stojím na kopci, civím na velkoměsto a - vzpomínám. Proč se potřebuju drásat? Musím přestat, musím se ovládnout. V rámci zachování zdravého rozumu. Někdo se tu tiše směje? Ovšem, já sama. Praštěná hysterka, která se nutí do pózy jakéhosi normálu. S tím, co dělá. Cha! Svou masku odhazuji v dál. Tamo leží, zmačkaná. Odkládám převlek potrhaný, sepnutý šalbou menmotu a - Kruci, vážně blbnu na kvadrát. Jsem ale opravdu zpátky. Úplně.

*

Kdybych tak mohla Johna přenést sem k sobě! Nic takového není možné, samozřejmě, že ne. Ale chtěla bych, aby bylo. Prostě jsem se zabouchla do úžasnýhochlápka bez ohledu na pár staletí. Dostala jsem se k němu, odpráskla ho jako psa a vrátila se zpátky. Skvělý příběh lásky jako hrom.

Úsměvy tvé jako rosu sbírám svými rty, jiskřivé démanty štěstí... Na víc si nevzpomenu. Roky jsem si jeho verše říkala jako večerní modlitbičku, potom jsem slyšela, jak mi je šeptá – a co z toho? Z nejhezčího sonetu zbylo pár slov. Jsou to ještě ona? Nejspíš jsem je samou láskou zapoměla taky. Jsem prostě úžasná.

No a? John Crowe, kdo ho dneska zná? Kdo by uvěřil? Já ho sice líbala skrze Mariiny rty, byl pár týdnů nádherně živoucí a báječný a – a potom nic. Zmizel ze všech encyklopedií a dějin literatury, zmizely i moje vlastní knížky z police. Místo něho mám jakéhosi Skálu a Černíka. Nedokázala jsem je ani prolistovat.

Sníh jiskří opravdu zvláště. Sotva přeždu od jedné lampy ke druhé, můj stín jeho kouzlo ruší jako špinavý flek. Můj přesný obraz, taky jenom ruším. Vzdálené domy si mrkají tisíce oken a jsou mi vzdálenější, než pouhými metry. Stojím mimo svůj dosavadní svět i čas, možná patřím už sama do dimenze zapomenutých. Ale hlavně, že jsem něco extra. Pche!

Vrůstám do bílé pěšiny, stojím a nemůžu se hnout. Bezradně se dotýkám věčnosti, kam zapadly osudy všech, kdo se díky mně nestačili pořádně nadechnout. Chladnu pod mihotavými hvězdami a bráním se konečně přijmout zodpovědnost za všechno, před čím je zbytečné utíkat. Bojím se čelit věcem, které se přede mnou náhle otevřely nahé a bez příkras. Pozlátko, které mne oslňovalo, rozdrbala tato chvíle na pouťové filtry.

Nezůstalo mi, kam prchat. Propast, kam jsem skočila, mi nečekaně uhnula dnem. Cosi mne uvolnilo z Maryiny hlavy a hodilo zpátky. Proč? Jednoduše: ti, kterým sloužím, zadrželi svou agentku. Dolů dopadla ubohá, zoufalá a samotinká Mary, s níž jsem sdílela její zamilovanost, naději a lásku. Mary čistá a věřící, že její kroky vede jakýsi anděl strážný. Pro ostatní svět Mary vražedkyně, Mary posedlá ďáblem, Mary šílená. Což urozený pan Richard může kdykoliv odpřísáhnout.

Došlo to příliš daleko. Nebo to tak mělo být? Jako když bleskne: najednou vidím Johnův pád do zapomnění ozářený jiným, zvláštním světlem. Vidím nové barvy, odlišné souvislosti. Už nefňukám naprázdno, nehýčkám vlastní ublíženost. Konec blbých otázek, proč zrovna já. Jakápak JÁ? Vždyť žiju, zato ti dva už ne.

Johne... Na tváři mi namrzají slzy. Vzduch kolem mne zvoní a já opět propadám nekonečnu. Vstávám ze sněhu, aniž bych věděla, kdy jsem do něj klesla. Klečela jsem jako v kostele, kolena úplně zmrzla. Plazím se vzhůru po plotě, potácím na

ztuhlých nohách, zuby mi drkotají, ale táhne mne to k ubytovně, k životu, k dalším dnům. Musím to všechno změnit. Musím se připravit na válku.

*

Poznej svého nepřítele, to platí vždycky. Musím vědět, proti komu a čemu válčím. Takže popořádku: jestli mám stát proti šéfům, můžu i s menmotem? Ta malá bradavičnatá hrudka, která mi přirostla za levým uchem ve vlasech, je propojená s mým mozkiem. Co když kontroluje mé myšlenky? Vždyť to přesouvá moje vědomí přes několik staletí jako nic. Když to jde jedním směrem, může i druhým. Kontrola tím pádem vypadá logicky.

BP skvěle klame tělem. Když teď hodlám pitvat do detailů, co vím, trklo mne, že přišel kdosi naprosto nevýrazný. Ani jméno si nepamatuju. Prostě Břichatý Připlešloun, což je veškeré originálno, co o něm dám dneska dohromady. Jenom ta pichlavá očička občas prozradí, že BP nebude až takový nýmand a průměr.

Tvrdil, že mne objevil kvůli jedné básničce do novin. Nechápu teď, proč mi nebylo divné, kolik toho o mně ví. Hm, nejspíš jsem byla opilá radostí, že kdosi pochopil hloubku mého talentu. Prostě jsem se za jeho slovíčky táhla jak vořech za buřtem. Kdybych si dala dohromady jen suchý výčet výhod bez ohledu na osobu, které se týkají, nebylo by to tak povznášející. Ovšemže jsem pro tuhle „práci výjimečných“ ideál! Domů nejezdím, tátova madam mě s konečnou platností vyštípala. Na ubytovně mám pokoj pro sebe, neštěkne po mně ani pes, když dlouho nevylezu. V práci mám směny, takže si občas nasyslím delší volno za přesčasy a nikdo se nestará, kde jsem.

Co je ale hlavní, vždycky jsem byla divná. Tichá, se spoustou zhltnutých knížek v hlavě, encyklopedie na hubených nožkách, schovaná za brejličkama. Mám tak skvěle myší masku, že ji kolegyně ani nezkusily upravit na velkoměstskou. A to je opravdu, co říct. Vždyť Adéla fotí do reklam a Marta hrála v několika filmech. Škoda, že obě pracují pouze na půl úvazku. Nejsou padlé na hlavu, drží se drápkem své zdravotnické jistoty, protože sláva je jako houpačka. Navíc tuhle práci obě milují, Marta patří k nejskvělejším sestrám, jaké znám.

*

Byla jsem tedy docela snadná kořist, schopná fanatického a vděčného plnění úkolů. Stačilo mě pochválit, zalichotit a hned bych se pro agentskou práci v minulosti přetrhla. Kolegyně to dobře znají z oddělení: „Janičko, zlatíčko, ty jsi takový náš pilíř a spoleh...“ a Janička jak bulík táhne i šestnáctky. Jen, když ji mají rádi.

Musím být spravedlivá i k sobě i k BP. Beznadějně mě lapil v okamžiku, kdy vyrukoval se Strážci času. Copak bych právě já dokázala odmítnout tak úžasnou šanci? Hm, za tohle se tlouct do hlavy nemusím. Průniky do minulosti, setkání s lidmi, které miluju a ctím skrze slova, která napsali... A vůbec, z jakého těsta by člověk musel být, aby odmítl tak neuvěřitelnou výjimečnost, vyvolenost, vyzdvižení nad šedivý proud?!

Jenom ten BP je dál takovej nějaký divnej, ten mi nikdy jako šéf Strážců neseseděl. Ti jsou zcela samozřejmě báječnými lidmi, představovala jsem si je tudíž pohlednějši. Mno, já jako speciálně nadaná bych snad mohla tvořit výjimku, ale BP? Ále co, dosti tlouštíka, časem si ho ještě proberu. Zpátky k první otázce: když se teď prohrabuju ve vzpomínkách, kde mám jistotu, že mi „šéfové“ neprojedou nebo právě nyní neprojždějí mozek? Můžou předstírat klid a zároveň moji vzpouru nenápadně usměrňovat. Dovolí mi popřemýšlet, zkritizovat, zafňukat si, ale potom dodají správněji zabarvenou náladu a já nakonec přece jen udělám, co chtějí.

Dobrá, pro tohle bych se menmotu měla radši zbavit. Nelze ho prý odloučit, jenom vypnout, což řídí velín. Mám ho nadosmrti. Mno, uvidíme. Jako zdravotník si dokážu poradit. Jenže: bez té bioneurální věci budu i bez výhod. Dnes totiž dobře poznám, v kom vězí agent. Jak jsem už sama poznala, je nás několik sort a také několik stran. Zřejmě se navzájem hlídáme, aby do historie nenalezlo víc bordelů, než v ní je. Vždyť proto mne vysílají, abych proběhla časové úseky a koukala, jestli je všechno, jak má. Případně abych pomohla někomu odkrouhnout v tu správnou chvíli. To by správně mělo ještě nějakou dobu počkat, zelenáči jako já jsou prý ve vrcholných okamžicích pouze do počtu, aby vyrovnali převahu jiných stran. Já zatím zabíjím jen jaksi v rámci davu a přidělené role. Hned, jak si tohle přeříkám, cítím se líp. Ještě bych si při těch

frázích měla háčkovat nějakou růžovou vopičárnu, abych byla naprosto stylová. Je mi ze všeho špatně, i z vlastních obhajob. Ale musím pokračovat.

Díky menmotu rozumím trošinku řečem i v „civilu“. Asi uchovává víc vzpomínek na mise, než mi bylo řečeno. Ovšem na maďarštinu jsem tupá pořád. Nemůžu za to, ale připadá mi děsně legrační. Naštěstí jsem se s ní setkala jenom na plese v Opeře a na carském dvoře v Petrohradě, kde jí taky nikdo nerozuměl. Tedy ne moji hostitelé a jejich známí.

Další zajímavost: Pokud je agent uhnízděný v další osobě, vnímá dění jako kino. Žije s hostitelem a vedle něj zároveň. Jen občas vystoupí na povrch. Určitě hodně poučné je navštívit opačné pohlaví. Samozřejmě se při TOM stahuju do hloubky, ale mužům agent a tím pádem voyeur nevádí. Ženy jsou na intimitu citlivější, již od prvního doteku a polibku.

Uznávám, že jsem úžasně zbohatla. Pokud bych dál jenom sbírala data, byla bych nejšťastnější agentkou napříč všemi časy. Jenže BP se na mě ptal jen dvakrát. Teď po mě pořád chce počty ostatních přítomných agentů. Zvláštní kontrola. Hodnotili moji všímavost? Porovnávali moje odpovědi? Určitě.

Počkat! Necpe do mě BP, že jsem jedinečná? Že mám zvláštní nadání a mám ho rozvíjet? Nejdřív tím myslel cit pro historično, prý podle mých básní poznali, jak dokážu okamžik globálně pojmut a neutopit se v něm. Hm. Tak proč byl úplně paf, že rozeznám ostatní?! Mám najednou dojem, že to vůbec nečekal.

Ano, mám to! Co když předtím BP netušil, kolik se kde sešlo agentů? Co když ten přehled nemají ani ostatní strany? To by ovšem znamenalo, že slavné strážení času je jeden veliký bordel na kolečkách. Jestliže chtěl BP vědět o agentech, přes menmot nic nezjistí. Jsou na to krátcí? Takže máme další bod pro zachování bradavice.

Co mi tedy menmot, vkořeněný do mozku, přináší? Pronikám skrze sféru nesmrtelných myšlenek a pocitů všech, co tady byli přede mnou. BP mi funkci implantátu vyložil divně odborně. Úmyslně smotal všechno dohromady, učeně blábolil

a já dokonale nalítla. Přesně tak: BP mě naprosto s přehledem ukecal, umlátil učeným intelektuálským pindáním, prošpikovaným i filozofickými klasiky.

Venkovskou nanyňku tím skvěle zhyponotizoval. Dneska už i o těch myslitelích vím svoje. I když takový milostpán Locke služku radši plácá po zadku a dumá spíš sám nad papíry, přece jen duch služebný něčím načichne. Po návratu jsem si o tom Čahounovi pár věcí ještě začerstva přečetla. Dosvědčuji, že ženy měl moc rád – a svou mužskou svobodu taky.

BP mne tedy od samého začátku cíleně ohromoval, využíval a oblboval, čímž je jasné, že leccos bude jinak. Například určitě nebylo nutné svědecky a bezradně přihlížet všem těm smrtím. Opravdu by mou realitu změnilo, kdyby se Lermontov uchlastal po dalších deseti letech někde na Sibiři? Co svět ztratil nebo získal tím, že krásnej mladej důstojník padne v souboji? Mohl mít pár roků dalšího života, možná i volbu, co s nimi. Jedinkrát jsem za ním byla na té Sibiři, třikrát u kavkazského souboje.

Tady BP určitě lhal. Vždyť se mnohokrát odehrávalo přízemní, sprosté vraždění. Copak jsem sama nezažila Maryin zápas s pistolí?! Kdosi další se vecpal do mozku té ubohé holky ke mně a přepral nás obě levou zadní. Jaká má tedy být nakonec moje zdejší realita? Co je správné a co zmanipulované? Kdopak určí, zda je tahle skutečnost nejsprávnější? Proč jenom smrt rozhoupe změny, nemůže to souviset ještě s něčím jiným? Na to neumím odpovědět. Snad proto, že teprve dneska rozeznávám otázky a nepřijímám realitu jako nezměnitelný, holý fakt. Zahodila jsem pokoru. Konečně!

Zažila jsem přece už dva lehké zvraty. Ještě dřív, než mi zmizely Johnovy verše. Na základce jsme třeba všichni uměli Majakovského Poému o Dzeržinském. Vůbec nelituju, že se vypařila, Josipův osobní bard mi vždycky lezl na nervy. Je sice pěkné, že se ti dva skamarádili, když Stalin nevěřil ani vlastní rodině. Je možná vzrušující a hrdinné, že bard ve dvaapadesátém hbitě postřílel atentátníky, ale když jsem po jednom probuzení zjistila, že Stalin už nerozpoutal masové popravy v padesátém osmém, spadl mi kámen ze srdce. Strašidelný veršotepec mi nijak nechyběl. Ani

Báťuška Stalin ne. Sice se tím pádem vypařily i všechny moje ceny za častušky, ale to klidně oželím.

Tím pádem nikdy nezasedala výběrová komise Strany, která ve mně uznala zapálenou gardistku, schopnou obstát v ideologicky polevujícím prostředí Prahy. Nikdy mě na kliniku neposlali. Čímž mi naplno dochází, že jsem původně do Prahy přišla špiclovat. Takže u BP nedělám nic nového. Ve čmouchání a donášení mám praxi.

*

Jak je mi dobře, že tohle nikdo neví, že tohle ode mne už nikdo nečeká! Hned se cítím líp, když jsem na klinice bez navelení. Tehdy jsem jinou možnost neměla, než se od základky prokousávat k veřejnému uznání. Ředitelka mi hrozně fandila a mně se moc líbilo vyklouznout z dřeváků Popelky a chvíli zářit. Bylo to tak snadné! Doma jsem se přestala snažit už dávno.

Doma? To znamenalo ponižování a rozkazy, pouze moje šprtounství tátova žena brala na milost. Byly důkazem jejího správného ideového vedení. Též jsem žila bez krášlení, poplatné nepřátelskému a spotřebitelskému Západu. Tátova manželka je velmi zapálená soudružka. Tím pádem zná spoustu lidí, kteří se neodvážejí odporovat. Pokud mi ona Prahu schválila anebo nechala věci běžet svou cestou, zachovala se takřka laskavě.

Záleží na tom ještě? Určitě. Protože pořád ještě vím, čeho je ta mrcha schopná. Je to v ní, a třebaže mi v této realitě asi nehrozila trestným táborem, našla by si jiné cestičky. Tyhle potvory jsou jedna jako druhá, napříč dějinami. Oběť často netuší, kdo jí zavařil a proč.

Dnes tedy platím za šedou vesničanku, která si vysnila město. Báječná věc! Nikdo přede mnou neztichne v půlce slova, nedělá naschvály v rámci tajného spiklenectví. Takové ty podrážky běžného dne, co nesmějí překročit rámeček socialistického soužití, klidně zvládnou. Jsou jemné proti otevřenému nepřátelství, které jsem naprosto nechápala. Myslela jsem si naivně, že pověst zapálené gardistky otevírá dveře i srdce

podobně uvědomělých občanů. Vida, jak je hned tahle současnost docela hezká. Ofoukl mne úplně jiný vítr, i když mám pocit, že lidé nejsou tak uvnitř svobodní, jak by mohli být. Pročpak, dělo se jim něco?

Vždyť nezažili honičky a zatýkání živlů v sedmdesátém, neslyšela jsem o jediné veřejné popravě. Nezažili strach, že když tátovu ženskou naštvu, zajdu v lágru Svojšínjako maminka. Ustála jsem to, dokázala přežít, dokud se doba nezměnila.

Rok osmdesát nastolil klid plný mlčení. Jako když se zavře voda. Z naší země se během tří let stala výkladní skříň socialismu. Spolužáci perestrojku přímo milovali a plánovali růžové vyhlídky. Občas se sice někdo rychle odstěhoval, ozval najednou z Ostravy nebo Košic. Jeho rodiče zkrátka museli poslechnout Stranu. Odborníků je stále nedostatek a operativně zasahují, to chápal každý. Když jsem ale přečetla pozdrav na čtvrté pohlednici, bylo mi divně. Stejná slova, stejná známka... Bylo to vůbec jejich písmo?

Pamatuji, že na školení Mladé gardy lektor upozorňoval, jak v našich podmínkách musí postupovat perestrojka citlivě, neboť jsme bezprostředně ohrožováni ideologií Západu. Ano, došlo k chybám, ale nyní si nesmíme nechat zmařit nové kroky.

Po zážitcích s Komunou, po teroru francouzské revoluce, po misi v čase hladomoru na Ukrajině hbitě dešifruju a je mi strašlivě zle. Dnes vím, že pod hesly perestrojkováníUrválek v čele Strany nařídil rychle dokončit, co se dá. Uklízeli, jenom fráze vymysleli nové!

Proto mne lidé ve změněné, současné a lepší realitě, udivují. Mají přece mnohem zřetelněji rozdělené papaláše, hajzly a mlčící většinu. Dělalí si legraci z Milouše, který nikoho neposlal na šibenici, jenom je sám jako kůl v plotě. Oni se nemají, koho bát, ale chovají se stejně. Podrážejí pro hlouposti a závist. Mívám chuť vyskočit a křičet, že kvůli takové blbosti moje mamka umřela v lágru.

Divná věc. Dneska je ze ženské otrokárny Svojšín letovisko, maminka má na hřbitově betonovou komůrku s urnou. Prý ji zabil blesk. Nosím jí tam. Je to nějak

lepší? Snad, ale proč táta má na krku stejnou megeru jako v předešlé časové linii, stejně nepochopím.

Což, bohužel, může dokazovat, že někomu zakroutit krkem nemusí být úplně od věci. Možná se opravdu vymykám tomu, v čem jsem vyrostla, když smrt pokládám za to poslední. Člověk by neměl jásat ani nad koncem masového vraha. Stalin i Majakovskij zemřeli dřív, než jsem znala, měla bych cítit alespoň úlevu. Propánajána, z čeho by ale měla pramenit? Z toho, že lidi okolo nich dopustili, aby byli zrovínka tímhle?

Jestliže už někomu lezu do hlavy a mluvím do života, proč ne těm důležitým? Proč je necháváme řídit a ničit, aby agenti přišli koukat, jak zajdou? Jednodušší by bylo s lidmi něco dělat, než měnit celé časové linie skrze jejich smrt. Nevěřím dnes na sebevraždu a úraz kohokoliv, kdo něco znamenal. Kdo mohl znamenat. S tím, co mám za sebou, už ne.

*

Navzdory rozrušení jsem v noci spala jako dřevo. Otevřela jsem oči až někdy kolem půl desáté, osprchovala se a přemýšlela, co k jídlu. Zapomněla jsem koupit čerstvé zásoby, takže zbývá ovesná kaše s medem.

V kuchyňce se motal hromotluk ze sedmičky. Vrátná vždycky září a oslovuje ho „pane inženýre“, div se mu neklaní. On chodí jako veličenstvo, ale nevím, proč. Co jsem si stačila všimnout, buď si na sobě skutečné osobnosti dávají záležet s určitým vkusem a nebydlívají po ubytovnách, nebo chodí ošoupanější, ve stylu nepraktických géniů. Inženýrek stojí mimo kategorie. Nos nahoru, přitom oblek z tmavě zelené umělény. Kdyby nosil aspoň manšestr! Prostě frajer jako bejk. Nevkus vyvažuje nadutostí. Vymyslel si vlastní hodnotový systém a ubezpečuje se jím za každou cenu.

Teď zabral celý sporák a linku, kramaří s pěti rendlíky, ale talíř žádný. Jak jsem to nadělení zahlídla, postavila jsem konvici na malý hořák a vločky v misce si smíchala se sušeným mlékem. Koukal divně, že se opírám o zed' před kuchyňkou. Nebo že jsem drze dala vařit vodu? Ten nemohl pořádně vařit už jen proto, že recepty vyžadují

čisté nádoby. Možná měl mezi předky nějakou lokomotivu, protože něco zahoukal. Jak voda začala vřít, postavilo se to nemehlo tak, že jsem k ní nemohla. Ozvala jsem se, klidná a chladná, jako bych byla v někom silném:

„Dovolíte? Vaří se mi voda.“

„Když nedovolím, he?“

Totálně mne otrávil. Takových imbecilů znám mraky. V jiných časech a spousty.

„Prdnu ti vločky do ksichtu a chlístnu vodu na kalhoty, blbe,“ vyplivla jsem ostře. Vytřeštil oči a ustoupil. Schlíplý, jako bych ho polila doopravdy, jenže něčím ledovým. Zalila jsem jídlo a šla na pokoj. Jo, zlatá mise do Komuny! Hned ta první, kde hostitelkuaošmatávali ožralci v putyce. Při druhé jsem pilně střílela u hřbitova v popravčí četi. I tyožralky.

Zastavila jsem se před dveřmi. Klíč mi zůstal nehybně trčet v prstech. Teprve teď mi došlo, že jsem promluvila žargonem. Huba mi jela francouzsky, a pokud se nemýlím, s hodně silnými výrazy. Po očku jsem mrkla na konec chodby. Inženýřiště dál stálo s hubou dokořán a od plotny hustě stoupal tmavnoucí dým.

Zapadla jsem dovnitř, položila misku s kaší na peřinák a padla na postel. Přešla mě chuť, protože tohle byl šok. Nikdy se mi to ještě nestalo. Menmot přece funguje tak, aby zážitky zůstaly odstíněné. Proto jsem do včerejška nedokázala oplakat Johna. Proto prý taky můžou agenti dál fungovat ve své realitě, jakoby se nechumelilo. Musí nás to měnit, samozřejmě, že ano, ale jestli jsou i ostatní samotáři jako já, málokdo z okolí to zaznamená. Jsem tedy ještě ta obyčejná, venkovsky vyjukaná Jana Vrátníková jako před rokem? Kdepak, mám za sebou šest a půl roku dost divokého života navrch. Mentální věk, tak tomu říká BP.

Dobrá, jenže ještě nikdy jsem tak svižně neodsekla. Venkovská Jana se totiž umí jenom červenat. Počkat, moment - a co před měsícem na oddělení, s tou arabskou holčičkou? Udělala jsem kompletně příjmové papíry, než si krásná sestřička Ájinkavzpomněla, že ten pokoj chce mít na starosti ona, že prý umí anglicky. Samozřejmě, dneska už poznám, jak si čerstvá doktorská panička Ájinka dává dobrý

pozor, aby nemusela dělat nic otravného. Což papíry jsou. Hodlala slíznout smetanu, přijít k hotovému, seznámit se s rodinou a zapůsobit.

Malá byla smutná a chtěla mámu, jenže ta zrovna ležela někde jinde. Zkusila jsem vyblábolit, že za čtyři dny půjde domů, že s ní často budu. Byly jsme samy, docela to šlo, nikdo se neptal. Ájinka mi sdělila, že to nebohé dítě potřebuje odbornou péči po všech stránkách, vystrčila mne z pokoje, načež jí naservírovala kompletní oběd včetně řízku. Arabce! Nemluvě o tom, že jsem už nasadila bezmasou dietu kvůli vyšetření nascreening.

Nechala jsem se bez odporu vypíchnout z pokoje od Amry, jak by se na Janu Vrátníkovou slušelo, jenom na to maso jsem nechala staniční kouknout. Ostatně druhý den byl pokoj zase můj, Ájinka měla volno. Princezniče jsem donesla z knihovny dvě cestopisné knížky z Orientu, což Ájinka další den komentovala, jak jsem blbá, dávat české knížky Arabce. Mlčela jsem a pokrčila rameny, ale docent Kovář mne po vizitě u staniční Zuzanky pochválil, jak dobře jsem holčičku zabavila.

Kovářovi jedinému došlo, že si mne Amra volá k postýlce, ukazuje na obrázky, štěbetá a já odpovídám. Prosklenými okny mezi pokoji je toho vidět dost. Jenže tehdy jsem sice rozuměla lecčemu, ale poctivě blekotala z vlastních, nikoliv menmotových zdrojů:

„Bazar? Oh, yes, it is basar. Beautifle.“

Moje vysvětlení docent nejenže bral, ale ještě mu blýsklo uznale v očích.

„Umíte si poradit. Nezkusíte se učit anglicky doopravdy?“

Tenhle pán patří k těm, kterých si neskonale vážím. Uznává lidi, co na sobě pracují a nepoužívají slovo „nemůžu“. Takže pobídka k učení je od něj lichotka jako hrom. Je jako můj táta, jak si ho představuju v časech s maminkou. Ten se teď otočil do sebe a jeho druhá žena zvládá životních projevů za oba. Táta je stín, zalezlý ve svém muzejním archívu.

K čemu došlo tam v kuchyňce? Nebo se něco spustilo už večer? Všechny moje vzpomínky byly najednou strašlivě ostré, bolely k nesnesení, šílela jsem. Ano, začalo to tam venku. Že by se porouchal menmot? Jsem přece dálkově řízená, dostávám signál, abych si lehla a mentálně se mohla přesunout jinam. Je možné, že zrovna o Štědrém večeru došlo k nějaké poruše vln?

*

Někdo zaklepal. Vstala jsem z válendy, srovnala deku a ještě přehoz, protože druhou židli na pokoji nemám. Misku se studenou kaší jsem přendala na stůl. Co kdyby mi to zoufalství návštěva zbaštila. Ať je navíc jasné, že kdokoliv přišel, ruší u jídla.

Za dveřmi stál BP a jeho dna od flašek na nose. Jak se dostal přes vrátnou? Na pokoje návštěvy nesmějí, jen občas uklízečky vyřídí vzkaz. Nebo ochotný člověk, co se vrací zvenku. Návštěvy se přijímají dole, kde ovšem není, kam si sednout. Že by se BP prohlásil za příbuzného? Vždyť je to fuk, to on přece dělává tajnosti. Asi opravdu došlo k maléru, třeba přišel kvůli včerejšímu večeru. Zjistit, jak jsem poruchu menmotuustála. Kývla jsem, ať jde dál a čerta se starala, kam hodí kabát a kam si sedne.

„Ehm, asi se divíš, že jsem tady. To je oběd?“

„Snídaně.“

„Špatné spaní? Pomůžu ti.“

„Spaní? Ani ne, náhodou jsem ležela jako špalek. Co má být? Jsem volná, jsou Vánoce, sloužím až zítra.“

„Nono, nerozčiluj se. Nestalo se ti nic divného? Večer, cestou sem? Nebo ráno?“

„Autobus od metra jel pozdě, ale to je o svátcích normální. Ráno? Hm, vytuhla jsem skoro do desíti. Nic nevím.“

Tvářila jsem se otráveně a nechápavě, ale očička mu zarejdila kolem dokola. Poprvé mi došlo, že by skrze ta strašlivá skla brýlí neměl nic vidět. Bez nich by ale měl tak ostrý pohled, že by jím dokázal polechtat ve vlasech přes kořínky. Projelo by mi to očima i mozkiem. Brr.

„Takže je všechno v pořádku? Myslel jsem – abych pravdu řekl, tam na chodbě je nějaký rozruch, takže...“

Hm, inženýr nejspíš koukal jako bluma déle, než bylo zdrávo. Způsobil kouřovou clonu, možná i rozverné plamínky. Ušklíbla jsem se a BP zbystřil.

„Je tady takový chlápek, dělá ze sebe hógofógo a trochu laškoval. Utřela jsem ho starým citátem z filmu. Je tam merde, pend-able a vaurien, ale mezitím chrčím nějakýbleble, hlavně to zní francouzsky. Zíral, jako kdybych ho praštila.“

„Cos mu řekla?“

Zamračila jsem se. Jemu se nedá lhát dlouho.

„Helejte, o co tu jde? Prostě jsem odpálkovala náfuku způsobem, který jsem si nacvičila na škole. Před vámi bych se spíš shodila, vy tu řeč ovládáte.“

Kupodivu se uklidnil. Sedl si na moji postel a chvíli zíral na polici s knížkami. Jedla bych, ale přešel mne hlad.

„Kam mě pošlete teď, to asi bude veliký, když jste přímo tady, co?“

„Cože? Nene, Jano, nemusíš se nikam chystat. Zítra ti na oddělení zavolám, jak v lednu sloužíš, zkrátka rutina, jede se dál. Já jen, mno, na té tvojí poslední misi...“
Mlčela jsem, čekala, co bude dál. Vzdychnul. „Mno, mám pocit, že jsi tam málem zůstala. Tak jestli tě to nějak nesebralo... Nikdy jsi tak nemluvila.“

„Jasně, byla jsem hodná holčička. Pořád ještě umím mluvit spisovně, nebojte se,“ srovnala jsem se do staré podřízenosti a hned potom vybuchla: „Vy nevíte, že mi na něm záleželo, že ne? Děláte blbýho a moc vám to nejde. Krucinál, John Crowe přece neměl zemřít!“

„Jistě,“ začal se BP kroutit. „Uklidni se, prosím. Rozvíjí se časová linie, o které moc nevíme. Děje se hodně věcí najednou, proluly se fakty tří linií. Chápeš? Začalo to přesně v tom momentě, kde jsi byla i ty, smrtí Crowa. Slyšela jsi dodneška jména Hanzelka a Zikmund, Proust, Joyce, King? Tady mezi knížkami máš dalšího, Skálu. Jsou jich stovky, možná tisíce, nestačím, ehm, nestačíme je ani monitorovat. Vypluli na povrch a vypadá to, že zůstanou. Tentokrát ano, všechno zapadá a pevně se usadilo. Máš tedy co dohánět, chceš-li vypadat sečtělá jako dřív.“

Pomaloučku se sbíral, že odejde. Probrala jsem se, abych nezůstala trčet v kolotoči vzpomínek jen s vlastními dohady. Něco mi nesesedělo v té mojí rodné realitě:

„Jak to, že u nás tehdy vydali Andersona?“

„Cco? Kohože?“

„Anderson. Poul. Američan, Stráž času přece. V mojí době, kdy vycházeli světoví autoři jenom klasičtí a mrtví. Zapomněl jste, jaká byla cenzura?“

Pokrčil rameny.

„Mýlíš se. Vycházely detektivky, smělo vyjít i pár takovýchto věcí. Sovětská fantastika se na ně často odvolávala. Ve tvé době byl nezávadný Anderson, v jiné Poe.“

„Proč tolik záleží na literátech? Umírají hlavně oni. To nemáte nikoho, koho byste vy litoval?“

„Božena Čeňková. Slyšelas někdy o dámě, která dostala Nobelovu cenu v roce 1956? Ne. Nemůžeš, zmizela. Přitom byla úžasná, řekla bys o ní, že je Verne v sukni. Srovnat časové linie znamená přijmout oběti. Bez Čeňkové mají dnes Češi jenom Nezvala.“

Poprvé jsem v jeho tváři viděla něco víc, než tvarohový knedlík. BP hleděl pohnutě do zdi, mluvil tiše, potom dlouho mlčel. Zatřásl se mu rty a odešel.

Jestli se BP nějak zamotal do života té chudinky Čeňkové, pořád to ještě neznamena, že můžu já odpustit šéfům nebo sobě Johna Crowa. Už kvůli Mary ne. Já o něm s Mary mluvila, já ji odvracela od marné zamilovanosti do Richarda Denroye.

Mladý pan Richard, prvorozený syn Maryiných pěstounů, byl mladší, než John. Mary k tomu krasavci vzhlížela jako ke svatému obrázku, ale já věděla, že se brzy objeví John a že spolu budou velice šťastní. A díky jejich dceři i spousta dalších lidí. Možná se nakonec Mary zamilovala skrze můj osobní obdiv a přání. Manipulovala jsem s ní a představovala si, že John líbá jenom mne... Nebyla chyba tady? Onen divný pocit, který jsem během sedmi měsíců mise přemáhala, mohl být varováním. Kdyby Mary Johna odmítla, mohl žít a verše věnovat jiné dívce. Takže moje vlezlé namlouvání...Nene, kdepak. Cítila jsem přece, že nechce střílet ani Mary samotná!

Lehla jsem si na postel a zavřela oči. Odhodlala jsem se k přehrání naprosto všeho, co jsme s Mary zažily. Dostávala jsem se za nimi do alžbětinské Anglie vždycky na pár týdnů až měsíců. Podobalo se to cestě, při které zaskočíte na kus řeči ke známým, abyste si u nich dali kafe a přitom se trochu užili.

Pan Jakub Denroy byl smírčím soudcem v Colchesteru a tedy docela významným člověkem. Synovi umožnil prvotřídní vzdělání v Cambridgi a pyšnil se krásou svých dvou dcer. Podle nějakých náznaků kolem Mary Bucerové soudím, že nebyla tak úplně jejich příbuznou, jako spíše dobře uklizenou a utajenou příbuznou někoho z bouřlivých časů po smrti mladičkého Edwarda VI.

Nikdy jí nevyčetli, že by byla chudá, soudce Denroy dokonce spravoval nějaké její jmění. Přitom nebyla dost bohatá, aby byla vhodnou nevěstou pro jejich syna. Neměla ani dostatečně vlivné příbuzné, kteří by toto její věno mohli nahradit svou rodinnou pospolitostí.

Klidný tok času v téhle přední měšťanské domácnosti mi nijak nevadil, naopak. Většinou mise proběhly v několika dramatických týdnech. Samé vzrušení, krev, tragédie. Zato dům v Colchesteru mi dovolil užít si všedních detailů. Vařily jsme, pekly, vyšívaly nebo tloukly prádlo ve škopku jako v máselnici. Tenhle způsob praní by mě

vůbec nenapadl. Vůbec jsem netušila, proč se v tomto prostředí objevuji, dokud při mé třetí misi nepřijel mladý pan Richard Denroy domů s očima navrch hlavy.

Seznámil se prý s Johnem Crowem, oním kavalírem, jenž se sirem Francisem Drakem obeplul svět. Po návratu do Anglie dokončil studium práv a královna jej přijala do svých služeb. Se sirem Raleghem organizoval výpravu na osídlení Virginie, ale stejně jako svého oblíbence Waltera Ralegha, ani Crowa královna Alžběta na výpravu samotnou nepustila.

John Crowe byl tehdy téměř u všeho, co se dělo, měl bystrý úsudek a značný rozhled v mnoha směrech. Například sir Sidney teprve pětadvacetiletého Crowa pozval v roce 1584 do Grevillova domu, na hostinu na počest Giordana Bruna. Byli tu přítomni jen velmi význační dvořané. Richarda Denroye oslňovalo, že Crowe prý s Brunem italsky mluvil i o matematických, astronomických a metafyzikálních bádáních.

Osobně se domnívám, že italština, vzdělání a vůbec rozhled takové osobnosti, jakou byl John Crowe, byla jen součástí Richardova obdivu. Já vím, co soudce Denroy mohl pouze tušit: kavalír Crowe se dokázal velmi dobře bavit a známý divoch Marlowe ho nazýval svým bratrem.

V létě roku 1585 se John s Marií setkal poprvé na Denroyově venkovském statku. Nic nenasvědčovalo, že by ho patnáctiletá tmavovláška nějak zaujala. Šlo o několik sousedských ne v plném slova smyslu společenských, událostí. Richard Johna horlivě obskakoval jako pejsek a byl blahem bez sebe, že tak významný přítel zakoupil sousední usedlost na jeho doporučení. Vše zařídil soudce Denroy.

Už jsem trochu toho prohnaneho pána domu znala, viděla jsem i to, co popelkovitá, skromná Mary posoudit nemohla. Řekla bych, že soudce synovo přátelství podporoval, protože vedle Mary měl pod střechou ještě dvě nezadané dcery. Než se ovšem John Crowe dokázal usídlit v příhodné blízkosti, nejstarší Katy se podařilo zaslíbit venkovskému šlechtici Lilburnovi.

Mary měla v té době jasno: ona sama se viděla v Robertovi a Alice Denroyová se snažila zalíbit Croweovi. Na svatbě Kateřiny a Lilburna jsem nebyla, dostala jsem se k Mary až v okamžiku, kdy rodina každým dnem čekala vyjádření Johna ohledně Alice. Mary tehdy zažila hodně tvrdý náraz.

Došlo k vyjednávání sňatku Richarda a mladou vdovou z rodiny Fairfaxů, příbuznou s earlem, významným šlechticem na Alžbětině dvoře. Mary se snažila zakrýt své zklamání a smutek, ale v Denroyově rodině neměla moc velkou šanci. Sám soudce si ji zavolal a poněkud nezaobaleně jí vysvětlil, že ji můžou mít rádi, jak chtějí, ale Richardova životní dráha je přednější.

„Miluješ ho, dítě?“

Mary se slzami v očích přikývla. Doufala, že soudce svým přiznáním obměkčí. Opravdu o něm ještě věděla málo.

„Skutečný cit, dítě, žádá oběti. Vzdej se Richarda. Je to muž, který potřebuje budoucnost a má ji nyní otevřenou dokořán. Fairfaxové jsou mocní a s jejich pomocí Richard dosáhne velmi vysoko. Co bys pro něj mohla udělat ty? Vůbec netušíš, s jakým úsilím tě celá léta chrání jméno mého domu. Zůstaň v bezpečí jeho zdí jako dosud, protože Richard dnes ještě není mužem, který by tě mohl ochránit, aniž by ho tvůj původ smetl.“

Nevím, odkud soudce taková vzletná slova vzal, možná byla součástí jeho veřejné tváře, kterou jsem nikdy nezažila. Nemůžu mu ale upřít, že řekl přesně to, co měl, aby naivní Mary mohla díky své „oběti“ sice upadnout do zoufalství, ale zároveň ve vlastních očích morálně růst.

Rozuměla jsem jí. Když má holka v těchto letech pocit, že se může obětovat a přitom činit cosi výjimečného, udělá to i bez ohledu na fakt, že zásluhy zůstanou navždycky skryté. Navíc byla vychovaná tak, aby přijímala rány osudu a veškeré povinnosti mnohem pokorněji, než bych dokázala třeba já.

Měla ohromnou vůli, dokázala se ovládat za všech okolností. Mary mezi sebe a Richarda postavila takovou zeď zdvořilé a chladné sesterské lásky, že si soudce Denroy i jeho žena takřka veřejně mnuli ruce.

*

Ani na svatbě Richarda a jeho vdovičky Anny jsem nebyla, menmot mne poslal za Mary na návštěvě těhotné novomanželky o půl roku později. Richard Denroy měl odjet do Londýna, právě dostal nějaký dobrý úřad. Mary dělala společnost náladové Anně. V předvečer Richardova odjezdu narazila na svůj idol v nepříliš tmavém koutě.

Přísně vychovávaná Mary nebyla na hlavu padlá a hned pochopila, že tu Richard s komornou neprobírá optimální počet spodniček u služebnictva nebo jinou hospodářskou záležitost. Mary strnula, ale Richard otočil hlavu, jako kdyby ji tu čekal.

„Dívej se,“ poručil. Na Mary šly mrákoty a dotkla se jí smrt. Richard ji tím strašně ponížil. Vyděsilo ji, že má zabřednout do spolčení proti Anně – a možná časem nahradit služku, kterou Denroy zrovna přiráží ke zdi. Sledovala shrnutou silnou punčochu, ozařovanou světlem z druhé chodby. Svítilo z ní bílé služčino lýtko a koleno, zvednuté až na mužova záda. Na špičce nohy se kýval neforemný střevíc. Kdyby Maryino srdce nesvírala studená ruka bolesti, nejspíš by se rozesmála. Poslušně vyčkala, než bývalý idol naposled vyheknul a služka se vytratila. Když Richard viděl Mary napřímenou a chladnou, nejistě se začal upravovat.

„Jsi povinen domu své ženy úctou a vděčností, Richarde Denroyi. Svoje potřeby utišuj mimo jeho zdi!“

Byla naprosto skvělá. Našeptávala jsem jí celou dobu klid, protože byla schopná se tam zhroutit, možná i utéct. Připravila si sama tu skvělou řeč, málem ho srazila na kolena. Richard se doslova vypařil, bílý tak, až svítil. Mary šla jako stroj k nejbližšímu oknu, opřela čelo o bílou zeď. Poprosila mne do tmy:

„Anděli můj strážný, dej mi sílu!“

To by chtělo spíš zázrak, napadlo mi, ale Mary jsem se pokoušela utěšit řečmi o tom, že Richard je příliš mladý a příliš sebevědomý mladík. Své potřeby staví nade všechno, jenže právě ona a právě teď možná způsobila dobrý obrat.

„Noc pustá mění se již v den? Či Luna bílá volá ke mně sen, když tvář sladkou stříbrem zasypala? Mně srdce stiskla jen - a rozum zatemnila.“

Mary nehnula brvou, možná si hlas noci spojila s mým. Odpověděla veršem dávné básnířky, jako kdybych jí ho předříkávala. Napadl mne, to ano, jenže tentokrát jsem mlčela – říkala jsem jí ho před několika dny. Mary mluvila tiše a unaveně, až jsem strnula nad silou citu, který pod zdánlivě klidným povrchem její tváře hrozil výbuchem.

„Falešných představ se teď mysl zříká,

ač dlouhá léta byly její částí,

a duše sladkohořké strasti

sklízí bolest a trýzeň kajícího.“

Lekla jsem se. Jestli Vittoria Colonna žije nebo teprve žít bude, udělala jsem na misi pořádný průšvih! Nene, v pohodě, Michelangelo je už mrtvý a obdivoval ji, když byla stará... Mary zmateně odstoupila od okna. Náhle se před ní objevil muž, který tu neměl být.

Osud geniálně zrežíroval setkání. Nebýt u toho, věřím dál na vymyšlenou, sladkobolně romantickou legendu. I když sám souložící Richard Denroy byl už silná káva. Měl přece jenom špitat veršičky nějaké dámě?! Komorná v koutě legendární scény degradovala. Mary tiše čekala, John Crowe se pohotově uklonil.

„Pozdravil jsem lady Annu a hledal Richarda. Nepůjdeme za nimi?“

Mary přikývla. Chvilé tajemného kouzla se rozplynula, ale ona se cítila tak silná, jak potřebovala. Večer uběhl klidně, setkání na chodbě se nikdo ani náznakem nedotkl. Další dny ubíhaly jeden za druhým, podobné perlám na šňůře lady Anny. Tehdy jsem zjistila, že Mary o lásku nestojí a o Johnovi také neuvažuje. Měl si brát Alici, tudíž byl

v Maryiných očích cosi jako kus jejího majetku. Navíc ji nepřipadal nijak zvláštní nebo pohledný.

Tady si dovolím dodat, že měla pravdu. Jestliže Mary dospívala v krásku s dolíčky ve tvářích, vlnitými černými vlasy, v modroočku s mléčnou pletí, o deset roků starší John se vyznačoval jen pronikavými očima a jizvou na čele. Jinak by v davu zapadl.

Právě tehdy jsem začala do Mary hustit, co by měla obdivovat, co prožil, co znamená. John zatím doprovodil Richarda do Londýna, přivezl lady Anně dopis, potom zase doprovodil Richarda zpátky. Jezdil příliš často kolem Richardova domu a Maryinunávštěvu rychle ukončila nemoc matky Denroyové. Návrat do Colchesteru Mary překvapil: churavá paní se rychle dala do kupy a Mary čekal ostrý výsledek.

Panebože, ta čarodějnice stará! Já chápala, že zrovna chrání vlastní mládě, chtěla svou Alici vecpat do hnízdečka, které vypadalo slibně. Jenže v téhle chvíli jsem tu byla s Mary já a zároveň čelila vlastní maceše. Tentokrát už trochu omláčenější životem, zatímco Mary by se hroutila v slzách. Navrhla jsem jí, aby tleskla. Mary tím dokázala, že paní domu strnula s ústy dokořán.

„Pokud jsem dobře rozuměla, paní, vyčítáš mi spolky s cizím mužem. Snáším jej pouze jako hosta domu soudce Denroye. Jsem přístupná ctít v něm manžela Alice, která mi je sestrou. Ne ty, ale já, při vší úctě k tobě, paní, žádám, abych nemusela být při jeho návštěvách přítomna.“

Byla jsem z toho taky naprosto vedle. Stejně jako o pár století později a o pár set kilometrů jinde, když jsem ve vzpomínkách dorazila až sem.

Právě v tu vzpomínanou chvíli se v mé realitě ozval trylek uvnitř mé hlavy. Cože, menmot?! Neříkal BP, že počkají pár dní? Signál se opakoval, takže pochyby zmizely. Něco urgentního. Byl čas jenom na obvyklou přípravu. Napila jsem se, zašla na záchod, pohodlně se uložila a nechala pomalu přicházet Cestu.

Co na tomhle tolik spěchalo?! Umírání génia je dávno tak profláknuté, že se změnilo jenom jedinkrát. Lermontovův souboj, popisovaný pokaždé naprosto stejně. Michail Jurjevič je mojí jistotou při všech návratech, všechny jeho básně v polici stojí jako majáky bezpečí. Je skoro zázrak, že jsem se k němu znovu dostala, agentů má kolem sebe nacpáno každý den, každou minutu posledních hodin, neuvěřitelně moc.

Jsem zároveň zvědavá, jestli ucítím sama sebe v tom mladíkovi, o kterém historici nemluví. Nebo ve felčaroví. Rozhlížím se však v Georgijovi marně, necítí agentství, ve kterém bych se poznala. Takže jiná linie, scéna bude přece jenom odlišná? Hm, vlastně mi postava hostitele moc neříká. Ale jinak se nic nového. Jak tak pozoruju majora Martynova, divnou strnulost jeho pohybů, odhodlání a nenápadnou kapku potu na jeho čele, odpráskne básníka stejně zarputile, jak pokaždé vypovídají svědci. Je to hnusné, ale ... No, zkrátka ho sejme jako vždycky. Felčar si mne nevšímá, no ne, on je prázdný?!

Asi se nemůžu setkat sama se sebou ani v této formě. Časový paradox se nekoná. Zvláštní, vždycky jsem měla dojem, že se obsazení agenty nijak nemění. Vždycky mi sice vrtalo hlavou, proč někde opakovaně očumujeme a jak se mezi ně ještě můžu protlačit, ale asi jsem na větší chápání nebo znalosti ještě příliš zelená. Zdá se mi, že pět šest z nich rozeznám. Nevím jak, ale jsou to staří známí.

-Osudu neunikneš. Je-li tomu tak, se ctí obstojím. Přejde však boží soud i na zrádce a kata... Ne, raději ne, býval to přece přítel, spolužák...

Lekla jsem se. Mého hostitele zamrazilo až v konečcích kníru. Michail Jurjevič hleděl naším směrem a čekal. Copak jsem mohla myslet nahlas? Kdyby Georgij vyslovil, o čem uvažuji, nastal by poprask. Najednou jsem věděla, že on Ví. Ne slova, ale myšlenky slyšel. Zalila mne úleva, štěstí - i vztek na osud zároveň. Hleděla jsem do Michailovy projasněné tváře a sypala ze sebe všechn obdiv, všechnu lásku k jeho veršům a povědomí o jeho nesmrtelnosti. Ať se svět jakkoliv zamotá, on tady bude hrdý a statečný, nadaný. A zabitý.

Setina vteřiny pominula, jeho pohled ztěžkl. Kolem nás se rozeběhly poslední minuty neměnného scénáře. Proč? Proč je tak důležité, aby zemřel tak mladý? Ticho. Všichni mlčí, otrocky svázaní jakousi neodvratností, ale já se bouřila a málem rozkřičela iGeorgije. Lermontov zase zvedl ústí zbraně k nebi, očividně nechtěl střílet. Ani potom, co se o sobě dozvěděl. Braň se, zakvílelo ve mně. Znovu jsem zaslechla jeho hlas:

-A on?

-Bude to vědět, slíbila jsem zlomeně. Než jsem se nadechla k dalšímu protestu, usmál se. Jen pro mne. Pro sílu každé vzpoury, která se vzpíná i proti silám největším. Pro pravdu skutečnější, než je jakási uznávaná božská.

Prásk! Martynov vystřelil a bylo po všem. Mysleli si to, všichni. Jenže já zastavila okamžik a zalévala umírajícího básníka scénami z Maškarády, z foyer, kde jsme posmrkávaly se spolužačkami, hromadně zdrcené příběhem. Lermontov odplouval potěšený a dojatý.

Kupodivu mne menmot hned neodvál zpátky, i když jsem zbytek mise v hostiteli proklímala. Těžko zvládnout pití carských důstojníků. Díky Michailu Jurjeviči jsem pomaličku vstřebávala vesmír nově rozprostřených možností. Nebudu tím, kdo básníky zabíjí, dám jim věčnost a vědění!

*

Probrala jsem se odpoledne, skoro zkroucená hladem. Boží hod vánoční, che! Hlava mi třeštila, protože jsem byla vysušená jako treska. Do okna svítilo slunce a nějak rozpálili topení, prostě smůla. Nevýhoda menmotového systému, když si tělo poklímává a zároveň poněkud pracuje, tráví a tak podobně.

Abych pravdu řekla, je to dilema: buď se dost napiju a potom se můžu za nějakých dvacet hodin probudit jako enuretik, ale jinak v pohodě, nebo to neodhadnu a kovanlinky migrenózních trpajzlíků spustí bušení. Jauvajs! Nebudu přehánět, loužičku jsem ještě neudělala, podařilo se mi ještě pokaždé doběhnout. Ale nikdy nevím

předem, na jak dlouho lehnu, takže radši provozuju i gumovou podložku v posteli. Já mít nějakýhokluka, tak nevím, jak bych před ním odestýlala. Nebo zastýlala.

Což je další skvělý důkaz, jak jsem pro BP výhodná. Sem nikoho nepropašuju, leda bych si nabalila spolubydlícího přímo z bloku. Mužného inženýrka? Brr, nebrat. Zůstávám sama, bez závazků, žiju tiše plynoucími hodinami... Jéžiš, a jak hladová!

Nepomohlo mi dojedení zásob, musela jsem ven. Snad nějaká restaurace pomůže, peněz je ještě dost. Hlava už tolik netřeštila, ale stejně jsem skoro zavyla, když mi na vrátnici padlo oko na malovaný kalendář, který si tady nadšeně upravovali na každý den. Měli už šestadvacátého. Spala jsem víc, než den, mám noční!

Ještě štěstí, že jsem se posbírala za světla a vypadla ven, možná v centru skutečně zvládnou potkat něco k jídlu, než naběhnu do práce. Od šesti, o svátcích máme dvanáctky, a kdybych zaváhala, nemusela jsem chytit spoj.

Můj menmot je opravdu nějak mimo. Můžu mít přece misi půl roku a tady uběhne hodina. Mám se bát? Jde o věci, které neovlivním. Ale kdybych se menmotu zbavila... K tomu jsem na Lermontova myslela, jako bych ho opustila před chvílí. Bezmenmotového zamlžení. Pokud se nepletu, trochu jsem na poslední misi dělala věci po svém.

Ještě něco: Lermontov o sobě tentokrát sám rozhodl, měl na výběr. Já respektovala jeho vůli, ale právě teď, cestou na autobusovou zastávku, jsem si jasně uvědomovala, že ve mně byla schopnost udělat ještě o fous víc, než k čemu tam došlo.

Dobrodila jsem se chroustavým sněhem právě včas, abych nastoupila do pšoukajícího Ikara. V metru si lidi byli nějak blíž, usmívali se nebo alespoň tvářili, jako by toho byli schopní. Vystoupila jsem u Muzea, chtěla zkusit bistro Blaník. Je to příjemný podnik, trochu lepší a přitom se tam dá chodit bez doprovodu. Jinak se občas najde chlápek, který zve ke svému stolu, nebo prostě vypadáte dost blbě, když obsluha někde spí a není, co během osamělého čekání na jídlo dělat.

Než jsem prošla podchodem, nastalo divno. Jsem přece v reálu, proč kolem cítím agenty?! Nejmiň tři se trousili mým směrem. Nenápadní, jako před akcí. Zrychlila

jsem. Jasně, bylo to tu. Nahoře se právě o kamennou obrubu opřel starší pán v klobouku. Jeho žena se teprve stačila leknout. Proti mně vyrazil mladík s agentem, strčil do pána, až spadnul. Málem sletěl ze schodů. V mladíkově tváři se mihnul údiv. Nechápal, co ho přimělo šťouchnout do cizího muže a nechtěl s tím už nic mít. Seběhl ze schodů a zmizel.

Já se chytla zábradlí a muže podepřela: Něco šeptal, žena rozčileně mlela, agenti postávali a brblali, že přebral, měli by se zavolat esenbáci a tak. Lidí chodilo málo, takže by jim to vyšlo, nikdo by nepomohl. Zahlédla jsem rozdílnou velikost mužových zornic.

„Jak dlouho je mu špatně?“

„Chvíli, proto chtěl domů,“ drmolila paní a snažila se manžela udržet, aby nepadal.

„Asi má lehkou mrtvičku,“ dovolila jsem si diagnostikovat a potom se zabodla pohledem do očí jednoho z agentů. „Prosím, zavolejte sanitku. Dole v podchodu je otevřený bar.“

Nemohl odmítnout a ti ostatní se vytratili jako smrádci. Agent sice záchranku nezavolal, ale nevadí. Zmizel a už neuškodí. Pomohla jsem pánovi usednout na schody a šla volat sama. Paní zatím víc uvolnila šálu a rozepnula všechno u krku. Sanita přijela rychle a já mohla do Blaníku.

Za dobrý skutek jsem byla odměněna hned za dveřmi, rozhlížel se tam herec Pavel Trávníček. Není tak vysoký, jak jsem čekala. V tom zimníku vypadal hodně ramenatě. Jojo, Trávníček! Jeho princové jsou stejnou jistotou všech časových linií jako Lermontov. Těch jistot je tudíž víc, musím se na to někdy soustředit a vzpomenout si, určitě to bude důležité.

*

„Můžu vedle vás?“

Propánajána, náš docent Kovář?! Přikývla jsem a snažila se zbavit zčervenání, náhlých obtíží s polykáním a rozpaků nad strašlivým zakručením ve svých útrobách. Bleskově jsem zjistila, že mohl zasednout nejméně na tři jiné stoličky kolem stolu, ale vybral si tu vedle mne. A pokud mne zrak nešálil, pozdravil s hercem, který zasedl u druhého stolu. Bistro Blaník prostě nemá chybu, pokud vás ovšem nepřidusí nečekané setkání. Stoly jsou vlastně barpult ve tvaru dvou velkých úček, kde obsluha pobíhá o půl patra níž a hledí hostům do očí. Hosti naopak obsluze koukají pod ruku.

„Mám otevřený Lan, slečno,“ oslovil mne číšník, sotva jsem v panice dopila colu. Další rána! Na tohohle člověka tu poslední dobou narážím pořád, a protože si tohle španělské víno dává málokdo, pamatuje si mne.

„Musím za chvíli do práce,“ odmítla jsem. „radši už zaplatím.“

Zasáhl Kovář:

„To mi nedělejte, Janičko, jsem skutečně rád, že jsem potkal známou duši. Na kliniku vás vezmu, mám tady auto. Co že jste to nabízela?“

Bylo teprve pět hodin, s autem tudíž času fůra. Kupodivu mi ani nevadilo, že objednal víno pro nás oba. Mile to usmlouval na svátky a stejně šlo jen o dvě deci. Červené víno je zdravotní, argumentoval. Trochu těžší, mohla bych říct, ale čert to vem. Kovář žije sám, i když je oficiálně ženatý, takže mi došlo, že nechtěl sedět sám jako prst. Zrovna člověku jeho kalibru bych pro radost udělala víc, než jen chvíli poseděla v Blaníku.

Celé se to zamotalo, když zmínil schůzku s přáteli. Došlo mi pomalu, ale jistě, kdo asi byl ten pár, který jsem nasměrovala na Karlák do nemocnice. Řekla jsem mu to, popsala je - a bylo po legraci. Vyběhl, na stole nechal peníze a na odvoz zapomněl. Osazenstvo zíralo.

Pořád ještě bylo dost času, kupodivu jsem chytla metro, a protože jsem si to opravdu silně přála, jel i autobus z Pavláku ke klinice. Stíhala jsem přesně, dokonce i s vystřízlivěním.

*

Osmadvacátého se docent přihnal na ranní vizitu dost pozdě. Já měla na starosti ledviny, tedy pokoj s děcký, které ošetřoval doktor Houštka, takže jsme spolu nemluvili. Konečně jsem po jedenácté zapadla na sesternu na kafe. Potřebovala jsem ho, od noční jsem se pořádně nevyspala. Pronásledovaly mne divoké sny a strach, kdy BP zavolá.

„Ty teda vypadáš! Neslav, když to neumíš,“ dělala před našimi doktory Ájinka silnou a vtipnou. Staniční si dobrácky přisadila, že bych fakt měla od těch knížek víc vyrážet do světa. „Pch,“ znovu se ozvala paní doktorová, „kdyby aspoň četla něco normálního, ale vona je samá básnička.“

Kovář zrovna vešel dovnitř, usedl do posledního volného křesla.

„Jakápak básnička, přišel jsem o něco?“

„Ále, ona tady Jana ještě nevyrostla z povinný literatury, pane docente. Je nadšená ze všeho, co jí namluvili, že je kvalita.“

Usmála jsem se. Měla jsem Ájinky po krk a nehodlala jí dělat šaška.

„Kohopak že bys mi doporučila ty? Skarlanta proti Aristofanovi, Žáčka proti Morzstynovi, Volkmanna místo Sapphó - nebo Marlowa?“

Ájina znejistěla a já tak trochu taky. Netušila jsem, nakolik si národní umělci mého původního dospívání vedou dneska. Třeba jim křivdím a jsou ve skutečnosti třída. BP přece říkal, že si mám doplnit vzdělání. Musím, a zgruntu. Noviny na orientaci ve změnách nestačí.

„Žáčka mám rád, ale kdy jste přišla k Morzstynovi? Umíte polsky?“

Nemohla jsem Kovářovi přiznat, že ho znám ze dvora krále Slunce, to by mi hned naordinovali převoz do Bohnic. Pokrčila jsem rameny a prohodila cosi o antologii barokní poezie. Naštěstí čtyřletý Romča Nejtek začal řídit jako černá ruka.

„Musím se vrátit, má klid na lůžku a spoustu temperamentu,“ omluvila jsem se a vypařila. Na polední klid jsem zůstala na pokoji a vyprávěla pohádky. Bylo nutné u Románka sedět, aby usnul a neprobral ostatní. Ucítla jsem lehký průvan, ale nemohla se otočit. Románek je číslo, hned by se probral. Teprve, když zachrápal, uviděla jsem docenta. Pokynul a odešel. Možná chtěl mluvit o včerejšku.

No a co z toho? Nic. Jen Ájina se tvářila, že jsem ji veřejně utřela. Kupodivu mne tím pošťouchla nečekaným směrem: ať se děje cokoliv, vrátím se do normálu. O příštím volnu menmot podvážu a ufiknu. Moje původní sny o malování slávy umírajícím osobnostem byly fuč. Víím teď, že chci naprosto normálně žít. Mít kluka, potom rodinu, spoustu dětí. Třeba samé nezkrotitelné blechy Romčova typu. Pevně odhodlaná zakotvit v současné realitě prolezla jsem po směně knihovnu oddělení a půjčila si dvě historické bichle domů.

*

Nevím, nechápu, jak je to možné, snad jsem to blechovité pohybování chytla od svých mrňat na pokoji. Sotva se mi udělalo hezky šoufl ze všech dějinných změn, přišel signál menmotu. Stará známá Cesta – ale naprosto šílená. Pět misí v jednom tahu! Hupsem, hup tam - jako kdyby mi je plánoval sám Lermontov nebo moje černé svědomí. To mám z toho, že jsem se chtěla vykašlat na slib.

Byla jsem nejdřív právě u Puškina, prožívala s ním poslední dny. Ošetřovala jsem ho, když umíral a vyprávěla mu poctivě o vší jeho nesmrtelnosti a slávě. Jako Michailovi, jako ostatním. Nevím sice, proč tak časně a nečekaně musel zemřít Baudelaire, když jsem o jeho smrti předtím slyšela jen jednou. Většinou se ztratil v propadlišti dějin jako troska, ale takhle svůj konec docela bral. Být slavný a významný ještě po stu letech mu připadlo mnohem lepší, než roky bezvýznamnosti, kterých se děsil.

Z doprovázení Majakovského jsem radost opravdu neměla, ale dostal na vybranou. Mohl z bytu ještě odejít a pistoli použít jinak. Tím by spustil události, které ho zavedou k Džugašvillimu. Možná, napadá mi, pochopil, že by se stal jeho naprostým vazalem. Mezi Stalinem a Oblakem v kalhotách bylo hodně divné pouto. Jako by Báťuška

svého barda drtil, svazoval a zároveň oslňoval a omamoval. Nevím, o co mezi nimi přesně šlo.

Vladimír vyslechl a svou volbou potvrdil časovou linii, ve které se mi dýchá líp. Navíc mne přesvědčil, že ty jeho verše, které jsme ve škole nebrali, ty z doby „před Stalinem,“ můžu mít ráda. „Oblak v kalhotách“ pro mne bývala páníčkova posměšná přezdívka, nic víc.

Znamená častější opakování stejného větší pravdivost linie? Nebo se jenom doladují detaily? U mnoha smrtí jsem asistovala čtyřikrát, pětkrát. Abych pravdu řekla, ke konci této poslední a podivně zřetězené mise jsem se bála, že ještě dojde na Mary s Johnem Crowem. Nedošlo k tomu.

Hned po probuzení, tentokrát sotva skutečných třicet minut od odchodu na čtyřměsíční Cestu, jsem nekompromisně silonovou nitkou zaškrtila menmot. Bylo mi fuk, že nemám ani Meproamat nebo Algenu na bolest.

Jenom to trochu pálilo, možná se bojím zbytečně, říkala jsem si za chvilku. Málem bych to nedočkavě odstříhla hned, ale musí to trochu odumřít. Zatím tedy další nová dějepisná fakta. Byla hodně krutá. Kryštof Harant popravený? Bitva na Bílé Hoře, Valdštejn v Chebu, třicetiletá válka. Jenom obrození se mi líbilo, lidi divočili jen kvůli jazyku a ještě obrazně. No páni, to se tedy udály věci! Porozuměla jsem vysvětlování, které mi dopřál BP. Jsou uzlové body v dějinách, ke kterým svět vždycky dospěje, ale mezi nimi se může změnit velice mnoho. Ubohý John Crowe! Margareta otcovy verše nikdy do Čech nepřivezla.

Večer jsem se vyzbrojila a šla do koupelny. BP kdysi řekl, že snaha zbavit semenmotu znamená smrt. Podívala jsem se do očí Janě v zrcadle. Krucinál, střílela jsi lidi jako králíky, sem tam někoho uškrtila nebo podřízla, a teď váháš? Co vlastně chceš od života? Nemůžeš ho přece naplnit bezvědomím a mordováním chudáků. Smrt za smrt je spravedlivá.

S očima upřenýma do rozevřených panenek té druhé a přitom sebe sama jsem pomalu sáhla po nůžtičkách na nehty, popraskala je septonexem -a šmik! Bylo

pomenmotu. Napohled nic moc, za těch pár měsíců, co jsem ho nosila, jenom zčernal. Taková hnusná, čarodějnická bradavice to byla. Štítla jsem se na něj i podívat. Skončil, kde je mu nejlíp: spláchnutý.

*

Ráno se mi trochu točila hlava, ale na ohledávání nebyl čas. Mazala jsem do práce poté, co jsem vstala na poslední chvíli. Autobus jel hned, metro mi přistavili jako na hvízdnutí, jenom z Pavláku bylo nutné jít po svých. Mohla bych počkat na spoj ke klinice, ale nějak jsem potřebovala vzduch a pohyb. Krásně mrzlo a sníh jiskřil, jako kdyby chtěl připomenout Štědrý večer. Jak ten se mi zdál daleko!

Před urologickou klinikou bych málem vrazila do docenta Kováře. Nebo on do mne? Docela mne to zaskočilo. Ale kdo by si všímal doktora před špitálem? I kabát měl světlý, asi přišel na konzilium. Asi mluvil s tím druhým, dost mladým. Hele, agent. V doktorovi? Tak tady to bude krutý, napadlo mi a zároveň došlo, že to poznat vůbec nemám. Menmot je přece pryč. Jak tedy může můj čuch fungovat dál?!

Kovář se ke mně otočil a tvář mu zvlídněla. Hned nato strnul, protože vzpomínka namenmot mi automaticky zvedla ruku. Sáhla jsem na čepici a cítila ... Na prstech byla krev. Kovář přiběhl a křikl na toho druhého. Ne, Agentu nechci!

„Musím... jenom k nám, prosím.“

Mladík přiskočil. Ovšem, Kovářův synek. Hned si s taťkou rozuměli beze slov a agent je dirigoval. Kruci! Tak hnusná kombinace! Znáte doktory, nezajímá je, co říkáte. Byla jsem totálně v rejži. Odstrčila jsem Kováře, začalo mi být opravdu zle. Copak je naplánováno, že tu někde padnu a potom zmizím uvnitř moderní budovy? Poprvé mi došlo, že agent může jít i po mně. Proč? Že jsem se vzbouřila?! Když chcípnout, jedině ve vlastní režii! Můžu menmot tvrdě zaplatit, proč ne. Ale já sama, jen přímo s menmotem a jeho kořeny v mozku, v žádném případě ne pod taktovkou cizího hajzla! Zavrčela jsem Kovářovi do obličeje:

„Chci k nám. Nic to není. Nebo podepíšu padesát reversů a jedu na Košík!“

Nějak to vzal. Vykročila jsem pryč od nich. Patnáct kroků z parkoviště na chodník, ne dva, ale skoro tři na jeden metr. Plot byl jako pozdrav z domova. Táhla jsem se u něj, za rohem přidržovala a skoro se plazila, kousíček po kousíčku, blíž bráně našeho areálu. To už Kovář přidusal ke mně a pomohl mi. Mlčel. Tak mi napadlo, že plácnu něco o znamínku, natrhlem při česání. Měla jsem pořádnou horečku, ale takovou ještě schopnou, co ze sebe člověk leccos vysype a je jakžtakž čilej. Než definitivně padne. Což se mi podařilo právě u výtahu a nadlouho jsem se stala naprosto nepoužitelnou pro cokoliv.

*

Umírala jsem a zoufale zatoužila vrátit se právě sem. Bliklo to, jako když vytáhneš roletu. Richard Denroy Mary zrovna vysvětloval, že ji Johnovi nedá. Po svém akřupansky, znásilňováním. Netušil, že John přijíždí a ještě si drze krátí cestu jeho lesem. Zaslechl dost, aby rychle jednal. Opět jsem byla s Mary, ale ne v ní.

Když John Crowe vyrazil během zápasu vlastní pistoli Richardovi pistoli z ruky a Mary ji zvedla, najednou se zarazila. Hleděla přes oba muže ke mně a já věděla, že vidí zamížené tušení čehosi. Viděla mne a já samu sebe taky. Má ruka vypadala jako z vaty. Muži dál supěli v trávě mezi námi. Teprve Johnovo zasténání mi dodalo jasnější obrysy. Richard pustil Johnovo tělo, skoro odskočil. Jak dopadl na zadek, ještě pozpátku zděšeně poodlezl. Mary se probírala, přestala zírat s pusou dokořán. Pustila pistoli a klesla k Johnovi. Měl břicho zakrvavené, Richard ho bodnul dvakrát za sebou. I John mě viděl, stočil oči mým směrem. Mary zvedla hlavu:

„Anděli Jane, prosím...“

„Ty se pamatuješ?“

Přikývla. Oči se mi zalily slzami. V nějaké časové linii jsem ji provázela až sem. Ona přece nemůže vědět, že jsme se jindy praly s obživlou pistolí a společně se snažily Johna nezabít. Jak v mém mlžném patvaru mohla uhodnout bytost ze své hlavy? Nebo někdy viděla Janu z jiné reality, o které ještě nic nevím? Zná moje jméno... Zavrtěla jsem hlavou.

„Nepomohu vám. Není, jak. Mary, Johne, nemůžete žít spolu. I když jsem já sama znala svět, ve kterém se John stane kancléřem Jejího Veličenstva. Dcera tohoto kancléře a jeho první ženy Mary se provdá do ciziny, za hraběte, který právě v tom čase získá podobné postavení na dvoře rakouského císaře. Tedy za kancléře Rudolfa druhého.“

Viseli mi na rtech oba dva, zatímco Richard opodál se ani nehnul. Kupodivu jsem nás tři uzavřela v jediném okamžiku podobně, jak se mi to dařovalo s menmotem. Možná jsem to dokázala jen proto, že umírám. Když už, tak ale s plnou parádou! Vysypala jsem všechno, co jsem si pamatovala ze své první, rodné reality. O poprasku, jaký anglická kráska po Čechách vyvolala. Margareta, mladá manželka Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic, oslnila dokonce i ctižádostivého vojáka Albrechta Valdštejna. Ten pohledný mladý muž se mohl třeba na hlavu stavět, jenže paní jeho srdce zůstala vzorem ctnosti. Říká se, že to kvůli paní Margaretě začal vést život hrdiny jako ze starých románů.

Bojoval s Turky jako lev, omezil bujaré pitky a když ho oženili s bohatou dědičkou, stal se pozorným manželem. Brzy ovdověl, žena mu zemřela při porodu. Využil situace po smrti císaře a vedl stranu katolíků. Kancléř Kryštof Harant byl odvolán a uvězněn, takže krásná Margareta se s Valdštejnem už vůbec nebavila. Přitom by její prosba leccos mohla změnit. Ona chtěla víc. Žádala, aby se Albrecht choval s úctou k výjimečnému muži pro něho samotného, ne pro pozdviženou ženskou sukni. Skutečně svého starého manžela milovala a věděla, že jiné cesty není. Kryštof Harant v tohle příběhu byl kdysi hostem Johna Crowa a Margaret se do něj zamilovala ještě velmi mladinká.

Býval to jeden z nejkrásnějších příběhů lásky mého světa. Trojúhelník, jakých bývá málo, protože jej svázala nejen láska, ale především vzájemná úcta a obdiv každého ke každému. Zasáhl osud s vysokou politikou a Kryštofa smetl z cesty, Margareta zůstala hrdá a Valdštejn neústupný. Hrabě Kryštof zemřel během cesty do Vídně, Albrecht Margaretu po pohřbu unesl a za půl roku ji přesvědčil, aby se stala jeho paní. Tím i manželkou novopečeného českého místokrále. Prý podlehl až smíchu při společných hrách jejich dětí.

Nebyla pouhou okrasou slavného pražského dvora, naopak. Právě Margareta Anglická se zasloužila o rozkvět středního stavu v Čechách. Díky ní začala dvě století nepřetržitého rozkvětu země, který ukončily až krvavé potyčky během „Národního obrození“, když rakouský císař zatížil střední stav ohromnými daněmi.

Ano, láska Mary a Johna nakonec vedla ke štěstí celé jedné země. Jenže pouze v několika z možností. Já právě teď umírám ve světě, kde Albrecht z Valdštejna svou lásku nepotkal a z vítězného tažení proti Turkům si přinesl nemoc, která ho zničí. Jeho milovaná Margareta se vůbec nenarodila, John Crowe nikdy nebyl kancléřem. Země v Evropě, kde by třicet roků Valdštejn skvěle hospodařil a vládl, tudíž žila naprosto jinak – a její současnost je mnohem lepší. Jsou smazána léta vlasteneckého teroru, mučení, únosů a atentátů, přerušená teprve tvrdými represemi skvělého Bachova aparátu. Žijeme bez vražd, špiclů a udávání. Lidé nejsou zadušení vlastním strachem a krví sousedů.

John přikývl, mluvit nemohl. Držel Mary za ruku a tiskl její prsty, až skoro zbělely. Trpěl, ale usmíval se. Ukázala jsem mu, čím mohl být – a možná někde je. Mary polykala slzy. Jí jsem toho moc nepověděla. Jen, že ji Alžběta měla přijmout ke dvoru. Mary sice pochopila, že by s Johnem nežila dlouho, ale že pouhé dva roky, to jsem neprozradila.

„Co jsi zač? Smrt, která si nás vyhlédla?“

Mary mne nehodlala šetřit. Hleděla tak tvrdě, že mi rázem došla její síla. Ne já, ne moje našeptávání, ale sama Maryina osobnost Johna uchvátila. Snad jsem jí dodala odvahu, pomohla utřídit názory. Takový je konec mé nabubřelé pýchy: John miloval Mary, nikoliv stín v její hlavě.

„Mám vás oba ráda. Neznám nic horšího, než bezmocně svědčit u Johnovy smrti.“

„Mary... Jane je alespoň přítel,“ s námahou vyslovil John. Mary stiskla rty, ale přece jen přikývla. Vykoktala jsem, že právě pro ně dva jsem se vzdala nadpřirozených výsad, ale věnovali se už jen sami sobě. Poklekla jsem a vzpomínala na všechno krásné, co se nikdy nestane. Co by mohlo být od tohoto okamžiku, protože John by

si Mary odvezl rovnou z tohoto místa do svého domu. Sama dobrá královna Betsy by Mary přijala a sňala z ní břemeno „provinilé“ rodiny. Alžběta není mstivá, mnohé popravy a pronásledování katolíků přinesla víc doba, než její rozkazy.

Vnímali moje myšlenky oba, prožívali jiné verze svých osudů, včetně té divně dábelské - a věřili v ně. A co já? Nejdřív jsem pro ně byla andělem, potom smrtí. Poslem smrti ve službách času. Za chvíli to bude stylově čisté a dokonalé, protože zemřu i já. Klečela jsem u těch dvou a byla nesmírně vděčná, že mne od sebe neodehnali.

Zůstala jsem a uvolnila jsem náš společný okamžik těsně předtím, než John vydechl naposledy. Jeho hlava spočívala v Maryině klíně a ona hladila chladnoucí tvář. Tehdy se Richard Denroy vzpamatoval a sebral pohozenou pistoli. Mary vzhlédla. Hrdá a chladná jako hrdinky z největších světových dramát.

„Ach, vy. Váš chtíč, který mne touží stáhnout do bláta. Stal jste se vrahem, Denroyi. Kam zamíříte nyní?“

Robert se třásl, ale pohled Mary s pohrdavě zkřivenými rty mu zpevnil ruku. Vystřelil. Byla blízko, její tělo však vydrželo náraz kulky. Jako by se Mary rozhodla vzdorovat, klečela tu dál se zkrvaveným čelem a výsměchem ve tváři. Mrtvá, ale vítězná. Robert se otočil a utekl dřív, než se lehounce naklonila v pase a pomalu, smířeně, klesla na Johnovo tělo.

Schoulila jsem se jako zbitá. Mne Richard neviděl, ale i kdyby ano, nemohla bych ho zastavit. Mary ho vyprovokovala úmyslně, v tomhle světě by proti Denroyovi neměla šanci. Žádala a vítala smrt, i když nemohla vědět, že po Johnovi skutečně pokaždé zemřela i ona.

Mé ideály byly pryč. Proboha, kde by se vlastně chtěly brát?! Vždyť přece vím, že je konec. Tak jako tak, s menmotem nebo bez něj, konečně svobodná odpluji za těmi dvěma přes Léthé. Jediné, co ještě dokážu, je pouze přináležet k smrti. Nejlépe své vlastní. Nedokážu nikomu pomáhat jinak, než těšínskými jablíčky o slávě v pozdějších letech nebo ve fantaziích, co by bylo, kdyby... Ztěžkla a bolavěla ta divná pravda,

jako by na mne sypali hlínu všech hrobů světa. Drtila mne a já tu tíhu vítala. Patřím k Smrti, protože ta jediná provází Čas od počátku věků.

*

Trvalo to pět dní. Později mi holky řekly, že právě Kovář pro mne donesl ze Sanopzuvzácné širokospektré antibiotikum. Že se o mě staral a občas dlouho poseděl, když jsem blouznila nahlas v cizí řeči. Tomu znamínku uvěřili, holky si už dřív bradavičnatého menmotu za uchem všimly. Všichni tedy mysleli, že jde o hnusnou špitální infekci, která se z vlasů dostala do ranky. Na oddělení se během krize vyskytl táta s tou svojí. Kovář se ho dost vyptával na anamnézy. Táta vzpomněl, že mne s mamkou zkoušeli ve třech letech naučit angličtinu. Tím pádem bylo všem jasné, že moje blábolení má reálné kořeny.

Adéla s Martou se projevíly jako naprosto skvělé ženské, ošetřovaly mne s takovou láskou a péčí, že jsem je vnímala. Jako kdyby mne balily do nejměkčí deky, tak jsem si připadala. Omrkly mou macechu a hned měly jasno. Právě ony dvě s Kovářem obhájily u profesora moje marodění proti vrchní a hlavně Ájince. Nenechaly mne přeložit na Bulovku, ke známým tátovy ženy.

Nedali mě. Nejspíš právě ti tři mne opravdu zachránili. Mělo to jen jeden malý háček: dřívější se ocitl v mlze a pamatovala jsem si sotva své jméno. Když jsem po týdnu vstoupila do svého pokoje na svobodárně, bylo mi jako na návštěvě. Měla jsem se cítit dobře, ale rozpakovala se v čemkoliv hrabat. Vysvobodilo mne klepání. Za dveřmi stál obr, kupodivu velmi rychle i pro mou zamlženou hlavu identifikovatelný pan inženýr. Tvářil se tak kysele, že jsem se ihned rozpomněla, co je zač.

„Dole máte návštěvu. Nějaký strýček, jedete na oběd.“

Nejdřív jsem vykuleně pospíchala dolů, potom se bavila. Musela jsem se smát, že přes babu na recepci ani šarmantní docent Kovář neprošel. Protože prý musí dohlédnout na rekonvalescenci výjimečné pacientky, bral mne do podniků, o kterých jsem do té doby jenom slýchala. Příjemno podbarvila náhoda, že kyselý obřík pilně vyřizoval vzkazy, třebaže jeho nadřazenost krutě trpěla.

Mne dlouho ani nenapadlo, že by měl docent Kovář, tedy Joska, nějaké jiné záměry, než zvědavost, zdvořilost, samotu. Nebo vděčnost za pomoc jeho přátelům. Nehodnotila jsem to, pouze užívala nezvyklého štěstí mluvit s člověkem, kterému nemusím nic překládat do jednodušších vět. Mohli jsme se bavit o čemkoliv a já přitom ani netušila, co ze mne v příští chvíli vypadne.

Potykali jsme si, ale hned jsem požádala o tykání pouze mimo kliniku. Jednak se mi moc nelíbí tykání jen s někým a přes různá postavení, jednak jde o signál pro okolí. Na veletoce dámského zájmu opravdu nejsem zvědavá. Navíc bych po romáнку s doktorem musela jít jinam, to se sestrám stává. Nebývají přijaty s otevřenou náručí, protože „trest“ z toho čouhá na sto honů. Joska to přijal a já si nedala pozor. Naši drbárnu jsem přirovnala k broadsides. Vykulil oči, já se hned zarazila.

„No, to byly takové velké listy papíru, kde se okamžitě vytiskla veršovaná zpráva o mordě nebo skandálu, taková pouliční balada. V Anglii ten vynález hned využili tím nejoblíbenějším způsobem pro širokou veřejnost.“

„Poslyš, vážně tě nenapadlo jít dál? V některých momentech máš tak detailní znalosti z historie, literatury a světa, až mě mrazí. Uvědomuješ si to?“

Pokrčila jsem rameny, protože jsem si vážně nemohla vzpomenout a připadala si už docela trapně.

„No, já vlastně... Před maturou nám řekli, že máme ukončené vzdělání, protože sester je málo. Nás Strana na vysokou nepustí dřív, než po praxi. Příkladný život a pět roků práce u stranické buňky podpoří delegování na fakultu, kde by to zájem společnosti vyžadoval.“

Koukal na mě trochu divně a odložil sousto. Znejistěla jsem. Věděla jsem přesně, že nelžu a zároveň, že to možná bylo trochu jinak. Proč? Mám snad vzpomínky z jiného světa?

„Janičko,“ povzdechl si, „udělala jsi moc dobře, že jsi odešla z vašeho maloměsta. S tamějším přístupem bys byla za chvíli ještě udušenější, než tvůj otec. Promiň, ale

je vidět, že se ti kdysi rodiče ohromně věnovali. Určitě jsi četla dřív, než jsi šla do školy.“

To ano. Již v půlce první třídy si mě půjčila ředitelka, abych předvedla devátákům, jak číst neznámý text. Nevěřili, že to není domluvené, ještě něco sami vybrali. Klidně jsem připojila přednes a několik dialogů jim v podstatě přehrála. Joska jen vrtěl hlavou.

„S tímhle že jsi šla na zdrávku?!“

Nemohl vědět, že mi školu vybojovala ředitelka přes moje angažované básničky. Proč jsem právě teď zamlčela svoje slavné častušky a televizi?! Jako by nějaký druhý hlas ve mně, docela klidně a vlídně, házel některá slova do koše a nahrazoval je synonymy. Nevyslovila jsem ani pohádku o domovní důvěrnici, za kterou jsem odmalička uklízela panelák, abych jako dědičně protispolečenský živel našla vztah k práci. Macecha s ní vřele souhlasila a dotyčná paní mi sama rozhodnutí uličního výboru vysvětlila. Je důležité pro můj angažovaný vývoj a vztah k masám.

„U nás byla SZŠ výběrová škola, tam šly nejlepší jedničkařky... Já měla tatínka bez členství ve Straně. Uliční výbor mě poslal na textilní výrobu. Na intr k Liberci.“

Joska už nebyl schopen jíst. Mlčel a pozoroval, jak způsobně obírám pstruha. Ostudu mu nedělám. Tatínek trval na používání servisů i těch rybích příborů po mamince. Lžíce nesnášel. Tohle se té jeho kupodivu zalíbilo a přestala tvrdit, že máme protispolečenské buržoazní manýry.

„Jsem rád, že jsem tě potkal,“ řekl Joska najednou. Zvedla jsem udiveně oči. Pohládl mne po ruce, odkašlal si a potom předstíral, že mi čte z dlaně. „Všimla sis toho písmena? Moje maminka věřila, že patří dětem pod ochranou Panny Marie.“

Uvědomila jsem si, že právě teď prožívám cosi úžasného. Přála bych si nějak tenhle okamžik uchovat. Odloučit ho od všech ostatních, natáhnout, přitom se s Joskou uzavřít před světem. Bylo naprosto nepopsatelné, co se se mnou dělo. Z Joskových štíhlých prstů do mne přecházelo teplo a chvění a síla. Toužívala jsem si

zasloužit usmívání jeho očí a nyní dokonce září a třpytí se jako hvězdy. Jenom pro mne. Jako když Mary a John... Cože?!

Do uší rázem udeřil šum okolí. Předtím jsme byli jako odstřižení od světa, i Joskasebou trhnul. Kývl na vrchního. Mně v hlavě skákaly obrazy cizí milostné scény a nebyla jsem schopná se jich zbavit. Krásné a tragické, ne z filmu a přitom takové... No, kostýmní. Jak vím, že to byl rok 1586?!

„Vylekal jsem tě,“ zašeptal Joska venku, když mne vedl k autu. „Půjdeme někam, kde si v klidu...“

*

„Váš občanský průkaz, soudružko,“ oslovil mne nějaký menší brejlatý pán v klobouku a tmavém zimníku. Kývnul na Josku, aby zůstal v klidu. O kousek dál stáli další dva stejně nenápadní tmaví pánové. Úplně jsem zblbla. Jak jsem hrabala v kabelce, alespoň třikrát se průkazu dotkla a přitom ho nebyla schopná rozeznat.

„Slečna je po nemoci, nemůže zůstat na mrazu,“ snažil se mne Joska chránit.

„To vím,“ vzal mne ten člověk pod paží a vedl ke tmavému žigulíku opodál. „Jen pár otázek, můžete na ni počkat.“

Strčil mě dozadu a ty dva nechal venku. Když přisedl, těžce vzdychnul.

„Poznáváš mě?“

Zavrtěla jsem hlavou, ale ihned věděla, že ho opravdu znám. Asi jako člověka, kterého potkávám v práci.

„Jste něčí tatínek,“ chytila jsem se jiskřičky nápadu. Sundal si klobouk, kapesníkem otřel nejdřív čelo, potom jakousi vnitřní pentli. Břichatej připlešoun, vyskočilo mi, až jsem se chytila za pusu. Takhle nazvat tajnýho! „Jak se, prosím, známe?“

„No, ptát bych se měl spíš já,“ krotil moje vyjeknutí. „Jenže chápu, že ses podruhýnarodila. Proč, to mi asi neřekneš, co? Ukaž,“ sáhl mi neomaleně za ucho. „Jako bych si to nemyslel. Jsi k ničemu. Tak běž. Padej!“

Vystoupila jsem z auta, ale něco mne zastavilo. BP se příliš potil, byl bledý a začínal se dusit. Stal se mým. Bylo to tu, celé, se vší parádou. Probuzení, vzpomínky, vědění a moc. Dotek Smrti, té sestry Času, roztrhala mlhu mé paměti. Zastavila jsem okamžik pro nás oba.

Dlouho jsem mlčela, protože mi prudce jasné obrysy událostí vyrazily dech. I moje maminka byla přece Jana a Mary tam v lese nejspíš oslovila ji. Stejně tak mne mohla maminka vysvobodit během pádu do propasti, když jsem zůstala v Mary. Věděla o mně? Poví mi o ní BP dřív, než zemře, nebo zasáhne další agent? Jediným mým šéfem byl BP, ale jsou ještě nejméně dvě další strany... Rozhodla jsem se mluvit otevřeně.

„Spletl jste se, BP. Nemohla jsem pro vás dělat, jak byste si přál, protože patřím jinam. Nejsem Strážcem času. Já mám provázet smrti. V tom správném čase, ve správné linii. Vysvětlete mi to, dokud se vám dýchá lépe.“

„Vůbec nic nechápeš! Jsi zrůda, nic jiného. Nepodařený následek experimentu doktora Mengeleho z mého světa! Tvoje matka se narodila v jeho laboratoři, ona a deset dalších, kteří se dokázali bránit likvidaci od prvního dne. Proti své matce neumíš skoro nic.“

Rozepnul si košili a uvolnil kravatu. Stála jsem a čekala, nehnutě. Čas byl můj, ale ti dva opodál zírali. Pro ně by i pomalé gesto vypadalo příliš prudce a možná nebezpečně. Ještě nevím, zda bych uhnula třeba kulce. BP si trochu ulevil, bolest ho přestávala mučit.

„Pavel nebyl tak dobrý jako ona, ale řekl mi, co věděl. On se do těch časů vrátil, v osobě jednoho ošetřovatele. Šel jsem k tajným, abych našel ostatní z toho experimentu, ale pozdě. Sověti měli přednost a dostali se ke tvé matce dřív, než já.“

Nevydržela jejich pokusy... Nebo nechtěla. Prostě zemřela. Nevím, kolik z ní využili, jestli vůbec zjistili to o těch pihách.

Možná se jí nepodívali do vlasů. Nenašli pihy, které na dalším člověku přirostou. Na Pavla zapomněli, prošel několika rodinami, než vyrostl v té naší. Když si strhnul jednu pihu hřebenem a mamka se jí dotkla, hned jí k prstu přirostla a lezla směrem k hlavě. Chápeš? Každý den o dvacet, třicet centimetrů, dokud se neusadila ve vlasech a neudělala bradavici.“

Naslouchala jsem mu a snažila se setřídit hlavní body, které souvisejí s mou časovou linií. S jakou vlastně?

„Moje maminka byla Pavlova pěstounka, já se jí narodil jako vejškrabek, když přišla k menmotu. Můj táta dostal infarkt, Pavlovi už bylo šestnáct a nakonec mne vychoval. Vyprávěl mi o maminčiných bezvědomích a úžasných snech. V mém rodném čase maminka taky nebyla nijak zvláštní, ale Pavel zažil její slávu ve Stockholmu.“

Znovu se odmlčel. Nelhal mi. Střípky do sebe zapadaly, Božena Čeňková existovala jen jednou s Nobelovou cenou v rukách a já přestala být sirotkem, kterého se zlomený otec bojí viditelně milovat. Skrze Smrt a Čas zůstaneme s maminkou ve společné sféře, kde na posloupnosti nezáleží. Jak jsem bohatá!

Jestliže ale měli moji maminku na pokusech, proč jsem je nezajímala já? Byla jsem odlišné a zvláštní dítě už tou svou zálibou ve čtení a veršičkách. Rázem mi došlo i tohle: Macecha! Sledovala mne, ubíjela, obětovala se Straně v manželství s oportunistickým živlem. Já byla tichá, poslušná, angažovaná, ředitelka mne podporovala, snad viděla příležitost ke snadnějšímu životu. Možná mi to řekla, vždyť jsem se leckam nacpala sama.

Po škole jsem využila příležitosti a utekla maceše z dosahu. Viděla jsem nyní její zvadlou zlobu v jiném světle. Ona se obětovala a pořád se nic nedělo, dnes už sama nechápe, co ji s tátou spoutalo. Projekt vyšuměl, dějiny se změnily, o to se cítí hůř.

Rozložila jsem si myšlenky BP a poznala šestnáct lidí, kterým vložil za ucho pihu, opatrně seškrábnutou z hlavy svého druhého otce. Ten dva roky bezvládně po úrazu

ležel v LDN. Nevnímal okolí, BP si ke konci vzal domů. Takže Pavla někdo přece jen našel.

Tehdy BP promyslel plány se sítí agentů. Vystudoval historii, jednu pihu si vzal sám, ale u něho fungovala divně. On reálně stárnul, takže se omezil na vytipování nositelů agentů, na vysílání signálu. Musel spoléhat na mise ostatních, jenže ti dlouho neunesli své zážitky. Zabíjení není pro každého, agenti se zabíjeli nebo šíleli – a musel je zabíjet BP.

Přesto dokázal zjistit a popsat zákonitosti čtyř paralelních časových linií. Závisely na uzlových subjektech a klíčových událostech. Vytvořil si teorii, že hlavně Sověti zaprasilisvět zvraty, které jim vyhovovaly, než jim došel materiál. Nebo nenašli pihi. Začal tedy čistit dějiny podle svého. Jenže najednou naskočila naprosto nová linie, celkem pátá. Právě tehdy, když jsem poprvé zažila smrt svého milovaného básníka Johna Crowa.

Ta se odehrála správně, jenže Richard Denroy z vraždy vyklouzl a v současnosti zůstalo pár detailů starých. Navíc BP podcenil moje zaujetí pro literaturu, nevěděla jsem mu svou lásku k Johnovi na nos. Výsměchu jsem zažila dřív až dost. Tím strašným otřesem, pokusem o smrt zároveň s Mary, se začalo probouzet mé dědictví. Jedinečné a neopakovatelné, neboť v téhle realitě byl Mengele víc řezník a sadista, než genetický inženýr.

Stále jsem sledovala i myšlenky BP. Nic radostného: další změny prý na sebe bohužel nenechají dlouho čekat, společnost pod povrchem příliš kvasí. Včera francouzský prezident snídal s hlavou odporu. Vyžádal si tohle setkání a onen problémový dramatik se tím pádem dostal na svobodu. BP se děsil hrozícího převratu, násilností a hrůz. Kdyby ještě mohl zasáhnout! Kdybych třeba šla zpátky a Majakovskému rozmluvila sebevraždu... Má s sebou krabičku s novým menmotem. Nějak mne musí obalamutit, nikoho dalšího nemá. A jeho maminka by přece jenom jela do Stockholmu...

„Tak to ani náhodou,“ odmítla jsem nahlas. Vytřeštil oči, protože moc dobře věděl, jak těžce zápasí se zamotaným vírem myšlenek. Chtěl mi pár věcí šetrně nalhat, netušil, jak posbírat slova a neměl ponětí, že si zatím z jeho hlavy tahám, co chci.

„Já už s lidmi šíbovat nebudu. Nepolezu nikomu do hlavy jako agent, maximálně přijdu sama za sebe a ulehčím jim poslední chvíle. Vysvětlím, když bude nutná volba, co to obnáší. Dnešek uznávám za nejpříjemnější realitu a nechám ji takovou. Ne, ještě líp: ubráním, udržím tenhle svět, ať se vám to líbí, nebo ne. Pokud přijdou změny, ať si lidi mrší svět podle svého. Ohlídám, aby se nikomu další obrat nezdařil.“

„Jak... jak to chceš provést? Jsem vysoký důstojník STB, mám konexe a přesto...“

Otevírala jsem náš okamžik a jeho infarkt nabíral na síle. Docházelo mi, že dotek smrti mívá uklidňující, takřka léčivý účinek. Jako mrtvá voda z pohádky. Že bych skrze službu Smrti mohla občas život prodloužit? Chce to ověřit, abych měla jasno.

„Zařídím vám sanitu. Co se mne týče, žijete dál.“

*

Konec všechno napraví? Nevím. Mám za sebou tolik zabíjení a bolesti, že bych se neměla z ničeho těšit až do konce života. Čert vezmi všechny výmluvy a omluvy, že jsem byla mladá a blbá. Pořád si dokážu vybavit omamující pach krve z boje nebo z poprav. Je jiný, než při rozbití konzervy nebo převazu na cháře. Patří to ke mně a nikdy nebudu nevinná. Nebudu si to nalhávat, byla bych tím slabší.

Přestanu padat do minulosti jako agent, patřím do rodiny paní Smrti. Dokážu být stínovým poslem, mohu mít jméno. Chci ale pouze našeptávat sny o možné důležitosti a slávě? Mám přece odjakživa mnohem radši, když se děcka i dospělí uzdravují. Už na praxi na škole mi babičky říkávaly, jak je má pohlazení těší. Pokud budu jenom trochu smět, chci, aby to tak i pokračovalo. Na odmlouvání autoritě jsem už docela kádr. Nevybrala jsem si svoje smrtácké nadání, ale chci je usměrňovat.

Nechala jsem tedy Josku diagnostikovat infarkt myokardu a přihlížela, jak se sem žene sanitu. Pro všechny zvědavce mám výmluvu, že se mne BP ptal na macechu a

její známosti. Ať se ta naše dobrá dušinka zapotí. Třebaže snad byla nejdřív obětí snů nebo ideálů, nenávisť a týrání jí nikdo nenařizoval. Můžeš uklouznout, ale ne se v bahně rochnit. To už je jenom tvoje špína.

Co menmot v kapse BP? Ten nechám osudu. Kdybych ho štípla, kdybych se na něj ptala, jen bych na zvláštnost upozornila, někdo by se toho dotkl a teprve by začal kolotoč. Náhoda je blbec, ale když na ni netlačíš, umí se poskládat rozumně.

Dívala jsem se na frmol okolo, mírnila smrtelnou úzkost BP a klidně čekala věci příští. Jestli se mi dostane příležitosti milovat a žít naplno, udělám to. Nechci při tom nikomu ublížit, ani té Joskově odstěhované ženě ne, ale za všechny, které jsem provázela posledními okamžiky, jsem přímo povinná opravdově domilovat, jak oni nesměli.

Takže naprosto normálně, svobodně dýchat, žít – a mlčet. Nechat si poradit se školou, abych nevyčnívala. Těší mne poznávat nové souvislosti, lépe rozumět zákonům světa a lidí. Hodlám se radovat se z každého okamžiku, konečně vychutnávat život se všemi jeho barvami.

Což se začalo plnit brzy poté dlouhým polibkem v červené škodovce docenta Josefa Kováře.